

RIITTÄÄKÖ LUOTTAMUS HÄIRIÖTILANTEESSA? SOPIMUSPERUSTEINEN VARAUTUMINEN

5.3.2019

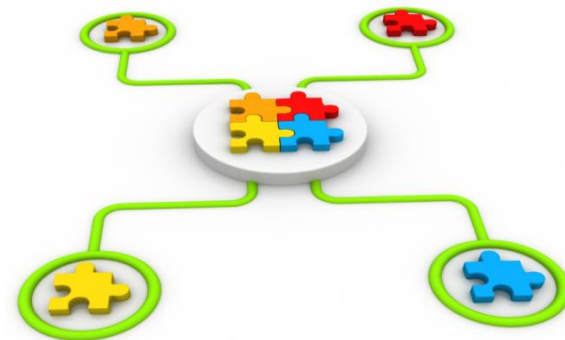
Valmiusasiamies Jaakko Pekki

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

LUOTTAMUS?

- **Odotus** toisen osapuolen tietynlaisesta käyttäytymisestä tai ominaisuuksista
- Toisen osapuolen käyttäytymisen **ennustettavuus**
- Ilmenee monella eri tavalla, kuten vaikutelmana, käsityksenä, vakaumuksena ja tunteena
- Odotuksista ja ennustettavuudesta tulisi pyrkiä sopimaan, myös häiriötilanteisiin liittyen
 - > Sopimuksissa ennakoiden vai toiminnassa reagoiden?

PALVELUIDEN JA TUOTTEIDEN HANKINNASSA HUOMIOIDAAN RISKIENHALLINTA

Vai huomioidaanko?!?

Mikä voi mennä vikaan?!?

Kaikissa ei tarvita samanlaista riskienhallintaa!

Merkittävät taloudelliset ja toiminnalliset riskit

Toiminnan jatkuvuuden varmistaminen – yksin vai verkoston kanssa?

YRITYSTEN MERKITTÄVIN RISKI, MUTTA EIHÄN TÄMÄ MEITÄ KOSKE! VAI...?

Rank		Percent	2017 rank	Trend
1	Business interruption (incl. supply chain disruption)	42%	1 (37%)	⊖
2	Cyber incidents (e.g. cyber crime, IT failure, data breaches)	40%	3 (30%)	⬆️
3	Natural catastrophes (e.g. storm, flood, earthquake)	30%	4 (24%)	⬆️
4	Market developments (e.g. volatility, intensified competition / new entrants, M&A, market stagnation, market fluctuation)	22%	2 (31%)	⬇️
5	Changes in legislation and regulation (e.g. government change, economic sanctions, protectionism, Brexit, Euro-zone disintegration)	21%	5 (24%)	⊖
6	Fire, explosion	20%	7 (16%)	⬆️
7	New technologies (e.g. impact of increasing interconnectivity, nanotechnology, artificial intelligence, 3D printing, drones)	15%	10 (12%)	⬆️
8	Loss of reputation or brand value	13%	9 (13%)	⬆️
9	Political risks and violence (e.g. war, terrorism, civil commotion)	11%	8 (14%)	⬇️
10	Climate change/increasing volatility of weather	10%	14 (6%)	⬆️

Lähde: Allianz riskibarometri 2018

<https://www.agcs.allianz.com/insights/white-papers-and-case-studies/allianz-risk-barometer-2018/>

Allianzin riskibarometri 2018

80 maata, yli 1900 vastaajaa

Liiketoiminnan keskeytyminen sisältäen toimitusketjun häiriöt yritysten merkittävin riski jo kuudentena vuonna peräkkäin!

(42% vastaajista arvioi yhdeksi kolmesta merkittävimmistä riskeistä)

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

HÄIRIÖTILANTEISIIN LIITTYEN KAKSI NÄKÖKULMAA

1. Omien palveluiden ja tehtävien jatkuvuus kaikissa tilanteissa myös silloin, kun niihin liittyy sopimuskumppaneita (**jatkuvuudenhallinta -> jatkuvuussuunnittelu**).
2. **Varautuminen (valmiussuunnittelu)** toimijaverkostossa tunnistettuihin eri uhkamalleihin sekä poikkeuksellisiin tapahtumiin ja häiriöihin, joiden hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa ja tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää (esimerkiksi suuronnettomuus ja pandemia).

YHTEISKUNNAN TURVALLISUUSSTRATEGIA 2017 S.13

”Maakunta huolehtii siitä, että ulkoistettujen palvelujen ja sopimusperusteisen palvelutuotannon varautumisvelvoitteet huomioidaan yhdenmukaisesti, ja että palveluntuottajien tosiasiallinen varautuminen liitetään mukaan maakunnan harjoitustoimintaan.

Tavoitteena on mahdollisimman hyvin yhteen sovitettu valmiussuunnittelu ja muu varautuminen monialaisessa maakuntakonsernissa siten, että myös se tulisi ohjatuksi yhtenä kokonaisuutena.”

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKEJÄ

Riskienhallintatiedot..

Harjoitukset..

SOPIMUKSIIN PERUSTUVA VARAUTUMINEN – SOPIVA MALLI

Valmiusasiamies Jaakko Pekki

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

SOPIMUSTYYPIT

Sopimukset jaotellaan tyyppien mukaan eri luokkiin.

Sopimustyyppejä ovat kerta- ja keustosopimukset.

Sopimukset voidaan jakaa myös vakio- tai yksilöllisiin sopimuksiin tai yhteistyö-, puite- ja ostosopimuksiin. Sopimukset voivat sisältää useamman eri sopimustyyppin tunnuspiirteitä.

Usein sopimustoiminta perustuu mallisopimuksien tai vähintään mallilausekkeiden käyttämiseen.

SOPIVA?

SOPIMUKSIIN PERUSTUVA VARAUTUMINEN

Elinkeinoelämän ja julkishallinnon SOPIVA-yhteistyönä on tuotettu suositukset toiminnan jatkuvuuden hallintaan.

Tavoitteena parantaa yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden toimintaedellytyksiä ja varmistaa toiminnan jatkuvuus myös mahdollisissa häiriötilanteissa.

Toimintavarmuutta kehitetään siten, että uusissa **kriittisten toimintojen** hankinta- tai yhteistyösopimuksissa edellytetään toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevien suositusten noudattamista.

SOPIVA MALLISOPIMUSLAUSEKKEET JA SUOSITUKSET

Mallisopimuslausekkeiden on tarkoitus helpottaa suositusten käyttöönottoa sopimuksissa.

Lausekkeita käytetään sovellettuina pääsopimuksessa / kilpailutuksessa.

Mallilausekkeet eivät ota kantaa pääsopimuksen muuhun sisältöön eivätkä mihinkään muuhun sopimuskohtaan, kuten esimerkiksi soveltamisjärjestykseen, tai siihen, mitä mahdollisesta sopimusrikkomuksesta seuraa.

Suosituksia (28 kpl) käytetään varsinaisen sopimuksen liitteenä. Myös suosituksia kannattaa käyttää sovellettuina juuri omaan tarpeeseen.

MALLISOPIMUSLAUSEKKEET JA SUOSITUKSET

- Yksi mallisopimuslauseke ei välttämättä sovellu kaikkiin tilanteisiin ja siksi sopimuslausekemalleja on neljä, joista voi tarvittaessa muokata kulloinkin kyseessä olevaan tilanteeseen sopivan version.

	Sitova	Tahdonvarainen
Toiselta vaativa "alihankintamalli"	Malli 1	Malli 3
Molemminpuolinen "kumppanuusmalli"	Malli 2	Malli 4

ESIMERKKI: SITOVA ALIHANKINTAMALLI OSANA SOPIMUSTA

"Toiminnan jatkuvuus

Tässä sopimuksessa sovittujen palveluiden toimitusvarmuus on erittäin tärkeää.

Osapuolet toteavat, että Palveluntarjoajan häiriönsietoa ja palveluiden toimitusvarmuutta voidaan kehittää toiminnan jatkuvuussuunnittelun avulla.

Osapuolet korostavat lisäksi yhteistyön merkitystä toimintavarmuuden hallinnassa. Näistä syistä osapuolet liittävät tämän sopimuksen liitteeksi X toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevat suositukset.

Palveluntarjoaja on tutustunut kyseisiin suosituksiin, verrannut omaa toimintaansa niihin ja vakuuttaa Asiakkaalle toimintansa täyttävän kyseiset suositukset tämän sopimuksen voimassaoloajan.

Palveluntarjoajalla on tämän sopimuksen voimassaoloajan velvollisuus, Asiakkaan niin erikseen pyytäessä, esittää Asiakkaalle selvitys siitä, miten Palveluntarjoaja on liitteen X suositukset täyttänyt.”

SUOSITUKSET SOPIMUKSEN LIITTEENÄ

Liitteenä olevat suositukset kuvaavat konkreettisesti mitä halutaan / vaaditaan.

Välttämättä kaikkia 28 suositusta ei ole tarkoituksenmukaista alussa käyttää tai aina se ei ole tarkoituksenmukaistakaan.

On myös huomioitava, että toiminnan jatkuvuussuunnittelua käynnistävä organisaatio ei välttämättä heti pysty täyttämään kaikkia suosituksia ja se saattaa tarvita aikaa suositusten täyttämiseen.

Jos osapuolet haluavat sopia, että suositukset täytetään vasta myöhemmin, voi tämän huomioida esimerkiksi kirjaamalla sopimukseen:

"Suositukset pystytään täyttämään viimeistään X.X.201X mennessä" tai vastaavalla kirjauksella.

MALLISOPIMUSLAUSEKKEET JA SUOSITUKSET

Täältä löytyvät valmiit mallisopimuslausekkeet sekä toiminnan jatkuvuudenhallinnan suositukset kumppaneille sekä alihankkijoille:

<https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/sopiva/>

- Hyvä huomioida puhutaanko suosituksista vai vaatimuksista
 - Kannattavaa muokata suositukset (tai vaatimukset) konkreettisiksi
 - Tällöin myös tarjoajalle helpompaa hinnoitella, ei ”riskipreemiota”
 - Kyettävä myös seuraamaan ja valvomaan
 - Huomioitava kaksi näkökulmaa (jatkuvuudenhallinta ja varautuminen)

KUNTIEN JATKUVUUDENHALLINTA- PROJEKTI (KUJA2-PROJEKTI)

Kuntien (ja maakuntien) sopimusperusteiseen varautumiseen liittyvän ohjeistuksen kehittäminen vuosien 2018 - 2020 aikana.

Yhteistyö mm. SOTEKUJA-projektin sekä Kuntaliiton kanssa.

www.kuntaliitto.fi/kuja

KIITOS!

Yhteystiedot

Huoltovarmuuskeskus
Aleksanterinkatu 48 A
FI-00100 Helsinki, Finland

jaakko.pekki@nesa.fi

Puh. 02950 51015

Jaakko Pekki

@JaakkoPekki

www.huoltovarmuus.fi

www.nesa.fi

www.varmuudenvuoksi.fi

VARMUUDEN VUOKSI

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

